

Crna Gora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 09-12-25-040/22-9622/2

Podgorica, 17.05.2022. godine

MINISTARSTVO ZDRAVLJA
-n/r ministra, gospodina Dragoslava Šćekića -

Poštovani gospodine Šćekiću,

Povodom *Predloga programa za kontrolu rezistencije bakterija na antibiotike sa akcionim planom za period od 2022. do 2024. godine*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst *Predloga programa* i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

U tekstu dostavljenog *Predloga* i pratećeg Izvještaja o analizi uticaja propisa navodi se da Program za kontrolu rezistencije bakterija na antibiotike, sa akcionim planom za period od 2022. do 2024. godine, ima za cilj unapređenje i zaštitu zdravlja stanovništva Crne Gore. Aktivnosti koje su predviđene akcionim planom usmjerene su na izradu dokumenata, organizovanje kampanja, promociju, unapređenje službi i edukaciju, uključivanje međunarodnih organizacija i partnera, što će rezultirati unapređenjem ove oblasti. Uvidom u Izvještaj o analizi uticaja propisa (RIA obrazac) u dijelu procjene fiskalnog uticaja, utvrđeno je da je za implementaciju predloženog akcionog plana za period od 2022. godine do 2024. godine potreban iznos od 219.000,00€ i to iz budžetskih sredstava i donacija, s tim što potrebni iznosi po izvorima finansiranja još uvijek nijesu definisani. Takođe, u tekstu RIA obrasca i u akcionom planu navodi se da se sredstva, za potrebe realizacije aktivnosti predviđenih programom, izdvajaju za vremenski period tokom 2023. i 2024. godine.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, u načelu nema primjedbi na *Predlog programa za kontrolu rezistencije bakterija na antibiotike sa akcionim planom za period od 2022. do 2024. godine*, s tim da se dio budžetskih sredstava koji bude opredijeljen za implementaciju predloženog akcionog plana uskladi sa sredstvima koja će se planirati Ministarstvu zdravlja i ostalim nosiocima aktivnosti, godišnjim zakonima o budžetu.

Dodatno, Ministarstvo finansija predlaže da se inteziviraju aktivnosti kako bi se što veći dio sredstava, potrebnih za implementaciju akcionog plana finansirao iz donatorskih sredstava, a u cilju rasterećenja budžetske potrošnje.

S poštovanjem,

MINISTAR
mr Aleksandar Damjanović

Broj: 1-500/21-1302/26

Podgorica, 13. 05. 2022 god.

ИЗВЈЕШТАЈ О СПРОВЕДЕНОЈ АНАЛИЗИ ПРОЦЈЕНЕ УТИЦАЈА ПРОПИСА

ПРЕДЛАГАЧ:	Министарство здравља
НАЗИВ ПРОПИСА:	Предлог програма за контролу резистенције бактерија на антибиотике са акционим планом за период од 2022. до 2024. године

1. Дефинисање проблема

- Које проблеме треба да ријешу предложени акт?
- Који су узроци проблема?
- Које су посљедице проблема?
- Који су субјекти оштећени, на који начин и у којој мјери?
- Како би проблем еволуирао без промјене прописа (опција "status quo")?

Предлог Програма за контролу резистенције бактерија на антибиотике са Акционим планом за период од 2022. до 2024. године има за циљ унапређење и заштиту здравља становништва Црне Горе, осигурањем квалитетне здравствене заштите уз очување ефикасности антибиотика.

Анализом расположивих података ЦИНМЕД-а и ФЗОЦГ, у значајној мјери се могу идентификовати постојећи проблеми када је у питању употреба антибиотика, њихови узроци, али и могуће посљедице, од којих су најважнији сљедећи:

- Потрошња антибиотика у Црној Гори је висока (27,1 ДДД/1000ст./дан у 2019.) у поређењу са земљама са развијеном фармакотерапијском праксом (16,6 ДДД/1000ст./дан у Норвешкој, или 10,90 ДДД/1000ст./дан у Холандији), али и неким земљама региона чланицама ЕУ (21,4 ДДД/1000ст./дан у Хрватској)
- У погледу структуре прописаних антибиотика, запажа се релативно велика заступљеност широкоспектралних антибиотика, антибиотика који нијесу прва терапијска опција за лијечење најчешћих дијагноза у ПЗЗ, као и тзв. резервних антибиотика у болницама, али и на нивоу ПЗЗ.
- Према подацима ЦИНМЕД-а, годишњи трошкови за антибиотике су високи (око 4 милиона ЕУР у 2019.), с тим што се на ванболничку потрошњу у просјеку односи око 75% наведеног износа.
- За неке дијагнозе националне смјернице за примјену антибиотика се из одређених разлога не поштују, а увидом на веб-страницу Министарства здравља евидентан је

недостатак националних смјерница за готово све инфекције које захтијевају болничко лијечење, што су неки фактори који негативно утичу на потрошњу.

- Лјекари-прописивачи немају увид у заступљеност резистентних сојева међу најчешћим узročницима ванболничких и болничких инфекција, што би им у значајној мери олакшало доношење одлуке о прописивању антибиотика.
- Могуће је и да одсуство неког лијека/љекова из тзв. Позитивне листе, као и постојећа регулатива о начину прописивања и издавања љекова дјелимично доприноси постојећем стању
- Добијеним резултатима вјероватно доприносе и то што се прописивање и потрошња антибиотика у приватним здравственим установама не прати електронским на националном нивоу
- Упитна је и упућеност љекара/прописивача у фармакоекономске и фармако-епидемиолошке аспекте потрошње антибиотика у Црној Гори.
- Недовољна здравствена просвијећеност становништва с једне, као и тенденција одређеног броја љекара-прописивача с друге стране да "иду линијом мањег отпора" када су у питању захтјеви пацијената да им се пропише (одређени) антибиотик, додатно доприноси високој потрошњи ових љекова.
- У погледу режима издавања и продаје антимикуробних љекова, постоје добри законски оквири чија примјена није у потпуности доследна, па је због тога потребан појачан инспекцијски надзор.

При изради овог документа примијењена је и SWOT анализа стања у Црној Гори, којом су препознате предности, слабости, могућности и пријетње.

<u>ПРЕДНОСТИ (STRENGTHS)</u>	<u>СЛАБОСТИ (WEAKNESSES)</u>
<ul style="list-style-type: none">• Стручан и искусан кадар• Објављен број чланака на тему АМР• Надзор над болничким инфекцијама од стране клиничких епидемиолога• Национални водичи за лијечење неких инфекција• Голишњи извјештаји о АМР• Едукација, КМЕ на тему болничке инфекције и АМР• Постојање НИКРА• Подршка доносиоца одлука и јавних политика• Чланство у CAESAR (<i>engl.</i>- Central Asian and European Surveillance of Antimicrobial Resistance) мрежи СЗО• Подршка СЗО и ECDC	<ul style="list-style-type: none">• Недостатак или неадекватно ангажовање појединих профила запослених (микробиолога, клиничких фармаколога)• Немотивисаност кадра за стално усавршавање• Недостатак простора, велики број постеља у болесничким собама• Неадекватни санитарно - хигијенски услови• Дуга просјечна дужина болничког лијечења• Недовољна финансијска улагања• Недостатак повратних информација о стопи болничких инфекција и стопи АМР• Мали број хемокултуре на 1000 болничких прелаза• Неправилно и недовољно узимање микробиолошких узорака у дијагностичке сврхе• Недостатак протокола за лијечење инфекција у болничкој средини• Непостојање јединственог информационог система

МОГУЋНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ПРИЈЕТЊЕ (THREATS)
<ul style="list-style-type: none"> • Унапређење законске регулативе • Израда недостајућих протокола националних водича, за лијечење инфекција • Увођење комплексних модула учења о правилној употреби антибиотика и резистенцији у различите програме додипломског и постдипломског образовања. • Успостављање тимова за рационалну употребу антибиотика на нивоу болнице (инфектолог, фармаколог, микробиолог) • Реализација нових сарадњи кроз стратешка партнерства (нпр. са универзитетима) • Доступност европских, односно интернационалних фондова • Успостављање формалне сарадње са експертима који раде у иностранству • Организација научних скупова из области АМР • Израда веб сајта НИКРА са ажурираним подацима о потрошњи антибиотика и резистенцији 	<ul style="list-style-type: none"> • Кадровска политика, одлив кадра (недостатак кадра онемогућава адекватну примјену мјера за контролу болничких инфекција) • Немогућност повећања просторних капацитета • Непрепознавање значаја за стручно усавршавање запослених • Некритична употреба антибиотика • Наука и образовање нису стратешки циљеви државне политике, осим декларативно • Недовољна препознатост НИКРЕ у систему • Недостатак свијести о АМР и заступљености резистентних сојева бактерија

Субјекти који су оштећени су сви грађани и домаће животиње.

Имплементацијом стратешког документа и постигнутим резултатима кроз активности које су предвиђене акционим планом жели се остварити утицај на унапрјеђење и заштиту здравља становништва Црне Горе, осигурањем квалитетне здравствене заштите уз очување ефикасности антибиотика.

Уколико се не би усвојио и имплементирао овај програм не би дошло до унапређења заштите здравља становништва Црне Горе и не би се осигурала квалитетна здравствена заштита уз очување ефикасности антибиотика.

2. Циљеви

- Који циљеви се постижу предложеним прописом?
- Навести усклађеност ових циљева са постојећим стратегијама или програмима Владе, ако је примјенљиво.

Сврха доношења овог Програма је унапрјеђење и заштита здравља становништва Црне Горе, осигурањем квалитетне здравствене заштите уз очување ефикасности антибиотика. Активности усмјерене на ограничавање развоја и ширење отпорности на антибиотике укључују сљедеће циљеве:

1. Пратити потрошњу антимикробних лијекова и отпорност бактерија на антибиотике у области хумане и ветеринарске медицине у Црној Гори како би се уочавали

негативни или позитивни трендови те омогућило упоређивање с осталим државама Европске уније

2. Подићи свјесност о штетности прекомјерне употребе антибиотика код оних који антибиотику прописују, издају и конзумирају.
3. Спријечити појаву и контролисати ширење инфекција
4. Оптимизирати примјену антимикробних лијекова у хуманој и ветеринарској медицини
5. Одржавати добру међународну сарадњу са институцијама које се баве проблемом отпорности на антибиотике, првенствено са СЗО, Европским центром за превенцију и контролу болести (енгл. European Centre for Disease Prevention and Control, ECDC) и Свјетском организацијом за здравље животиња (ОИЕ, историјски акроним од енгл. Office International des Epizooties).

Акциони план предвиђа неколико оперативних циљева, и то:

Циљ 1. Унапријеђено праћење потрошње антимикробних лијекова и отпорности бактерија на антибиотике

Кроз интегрални информациони систем здравства (ИИСЗ) планира се обухватање свих државних и приватних здравствених установа у Црној Гори помоћу јасно дефинисаних индикатора и обезбјеђивање адекватних извјештаја о потрошњи антибиотика, као и информације о фармакотерапијским, фармакоепидемиолошким и фармакокономским аспектима потрошње антибиотика које су тачне, релевантне и благовремено и могу да служе систему здравствене заштите и управљачким структурама на свим нивоима, ради доношења одлука које су базиране на доказима, промовишући рационалну употребу антибиотика и резултирајући бољим исходима за здравље. Истовремено, унаприједиће се квалитет информација о отпорности бактерија на антибиотике, јачање капацитета у области прикупљања и обраде података, креирањем адекватних извјештаја и њиховим управљањем.

Циљ 2. Оптимизирана примјена антимикробних лијекова у хуманој медицини

Активности из ове области биће усмјерене на подизање свјесности о штетности прекомјерне и неправилне употребе антибиотика. Едуковаће се здравствени радници и пацијенти са циљем оптимизације употребе антибиотика и биће упознати са резултатима надзора над потрошњом антимикробних лекова. Унаприједиће се едукације о практичној примјени антибиотика у настави на медицинским, стоматолошким и фармацеутским школама и факултетима. Планира се и спровођење едукације за општу популацију. Континуирано се планира подстицање израде националних смјерница о правилној и одговорној употреби антибиотика у медицини. Такође, планира се и обиљежавање Свјетске недјеље свјесности о значају антибиотика.

Циљ 3. Оптимизирана примјена антимикробних лијекова у ветеринарској медицини

Промовисаће се правилна примјена антибиотика укључујући принципе за оптимално коришћење антибиотика, праћење индикација и контраиндикација, кроз едукације организоване за ветеринаре и власнике и држање животиња. Унаприједиће

се праћење потрошње антибиотика и прописивања антибиотика у ветерини. Јачањем капацитета здравствених радника омогућиће се праћење антимикуробне резистенције.

Циљ 4. Смањење загађења околине антибиотцима

Иницираће се код релевантних органа израда новог Државног плана управљања отпадом у којем ће бити дефинисан безбједан начин одлагања фармацеутског отпада, са посебним акцентом на антибиотике. Кроз едукацију и јавну кампању подићи ће се свијест код здравствених радника и опште популације о значају и начину правилног збрињавања фармацеутског отпада, а нарочито антибиотика.

Програмом рада Владе за 2021. годину, планирана је израда Националне стратегије за контролу резистенције бактерија на антибиотике за период 2022-2026. године. Међутим, Министарство здравља се након препорука добијених од ГСВ-а определијелила за израду Програма.

Област потрошње антибиотика и АМР-а препозната је у кровним националним и међународним стратешким документима. Један од њих је Национална стратегија одрживог развоја до 2030. године (НСОР) која предметну област овог документа афирмише кроз циљ 3. Обезбједити здрав живот и промовисати добробит за све људе у свим узрастима. У поглављу „Оцјена стања националних ресурса“ у дијелу „2.1.2. Здравље“ као један од проблема наводи се и област антибиотика и АМР-а. У документу се наводи да је нерационална употреба љекова, нарочито антибиотика, и даље један од озбиљних изазова нашег здравственог система и генератор значајног дијела укупне здравствене потрошње у Црној Гори. Истиче се и да се готово четвртина здравственог буџета троши на љекове и медицинска средства и да нерационална употреба антибиотика не само да представља озбиљан генератор трошкова у здравству и оптерећење за буџет, већ и знатно доприноси настанку антимикуробне резистенције (АМР), па посљедично доводи до повећаног умирања. Осим тога, оно се негативно одражава на квалитет здравствене заштите, доводи у питање успјех лијечења и хируршких интервенција, као и животе пацијената, отежава ефикасну контролу заразних болести, укључујући и контролу инфекција у болницама.

Стратешки циљ НСОР-а до 2030. године – 1.2. Унаприједити здравље грађана свих узраста и смањити неједнакости у здрављу – планирано је постићи реализацију следећих приоритетних мјера и подмјера:

- мјера 1.2.2 Повећати фокус на промоцију здравог живота, превенцију и контролу болести SDG3

о подмјера 1.2.2.11 Успоставити национални систем за надзор над антимикуробном резистенцијом (АМР).

о циљни исход : Успостављена референтна лабораторија за АМР

- мјера 1.2.3 Унаприједити ефикасност здравственог система и квалитет здравствене заштите SDG3

о подмјера: 1.2.3.10 Унаприједити доступност и рационалну употребу безбједних, ефикасних и квалитетних лијекова и других здравствених технологија.

о циљни исход: Смањен АМР и успостављен национални систем надзора над АМР

У документу Прваци развоја Црне Горе 2018-2021 као један од главних циљева који се односе на Инклузивни раст је из области Здравства, са предложеним мјерама које у фокусу имају очување и унапређење здравља, унапређење организације и функционисања система здравствене заштите.

3. Опције

- Које су могуће опције за испуњавање циљева и рјешавање проблема? (увијек треба разматрати опцију „status quo“ и препоручљиво је укључити и нерегулаторну опцију, осим ако постоји обавеза доношења предложеног прописа).
- Образложити преферирану опцију?

Програм за контролу резистенције бактерија на антибиотике са акционим планом за период од 2022. до 2024. године представља неопходну и преферирану опцију за испуњавање циљева и рјешавање проблема из ове области, једини је начин који омогућава креирање и имплементацију акционог плана са дефинисаним активностима. У циљу испуњавања циљева и рјешавања проблема потребно је реализовати предвиђене активности планиране акционим планом, и на тај начин унаприједити стање антимикробне резистенције. Неопходно је ангажовање свих носилаца активности, како би се што квалитетније унаприједила предметна област, односно смањила резистенција бактерија на антибиотике, а самим тим и трошкови који из тога произилазе би били значајно умањени. Потребно је остварити смањење фактора ризика у овој области кроз примјену и промоцију смјерница, те унапређење и јачање система здравствене заштите у циљу дјелотворнијег и ефикаснијег дјеловања, те промоције здравља.

4. Анализа утицаја

- На кога ће и како ће највјероватније утицати рјешења у пропису - набројати позитивне и негативне утицаје, директне и индиректне.
- Које трошкове ће примјена прописа изазвати грађанима и привреди (нарочито малим и средњим предузећима)
- Да ли позитивне посљедице доношења прописа оправдавају трошкове које ће он створити,
- Да ли се прописом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција:
- Укључити процјену административних оптерећења и бизнис баријера.

Предложена рјешења у овом програму утичу на унапређење и заштиту здравља становништва Црне Горе, осигуравајући квалитетну здравствену заштиту уз очување ефикасности антибиотика тако што ће се активностима утицати директно и индиректно на унаприједјење праћења потрошње антимикробних лијекова и отпорности бактерија на антибиотике, оптимизовање примјене антимикробних лијекова у хуманој медицини и ветеринарској медицини, и смањење загађења окошине антибиотикима.

Смањење неправилне употребе антибиотика неће изазвати повећање трошкова а чува здравље становништва.

Примјена овог програма нема за последицу трошкове на терет грађана и привредних субјеката.

Доношење овог Програма је оправдано са финансијског аспекта. Предлогом акционог плана не подржавају се услови за стварање нових привредних субјеката на тржишту нити тржишна конкуренција, нити уводи административна оптерећења и бизнис баријере.

Одјељак 5: Процјена фискалног утицаја

- Да ли је потребно издвајање финансијских средстава за имплементацију прописа и у ком износу?
- Да ли је издвајање финансијских средстава једнократно, или током одређеног временског периода?
- Да ли имплементацијом прописа произилазе међународне финансијске обавезе?
- Да ли су неопходна финансијска средства обезбијеђена у буџету за текућу фискалну годину, односно да ли су планирана у буџету за наредну фискалну годину?
- Да ли је усвајањем прописа предвиђено доношење подзаконских аката из којих ће проистећи финансијске обавезе?
- Да ли ће се имплементацијом прописа остварити приходи за буџет Црне Горе?
- Објаснити методологију којом је керишћења приликом обрачуна финансијских издатака/прихода.
- Да ли су постојали проблеми у прецизном обрачуну финансијских издатака/прихода?
- Да ли су постојале сугестије Министарства финансија на иницијативу за доношење предлога прописа? Образложити.
- Да ли су добијене примједбе имплементације у текст прописа? Образложити.

За имплементацију предложеног акционог плана за 2022. до 2024. годину потребан је износ од 219.000,00 еура. У Програму је наведено да ће се обезбиједити средства из буџета и донација, али донације треба да тражимо и зависно од тога колико средстава буде обезбијеђено од укупних 219.000,00€ остатак треба да се обезбиједи из буџета. Како је израда Програма помјерена за I квартал 2022. умјесто IV квартал 2021. године, средства нису планирана у буџету за ову годину, јер је буџет усвојен прије него што је и Програм припремљен.

Средства се издвајају за временски период током 2023. и 2024. године за потребе реализације активности предвиђених програмом.

Имплементацијом акционог плана не произилазе међународне финансијске обавезе.

Предлог акционог плана је временски ограничен, сходно томе, за реализацију утврђених активности предвиђених рокове: IV квартал 2024. године. Сходно Акционом плану, средства предвиђена за реализацију биће планирана из буџетских средстава и донација. Издвајања финансијских средстава за акциони план врше се као редовна финансијска средства из Буџета Црне Горе. Средства планирана за реализацију

активности из овог Акционог плана обухватају календарске године 2023-2024. годину будући да је усвајање Програма одложено како је наведено у првом параграфу. Након усвајања Програма, Национална интердисциплинарна комисија Министарства здравља за антимикробну резистенцију ће предвиђена средства за реализацију Програма планирати за наредне двије године. Свакако ће се тражити и средства из донација и у складу са одређеним средствима из овог извора, планираће се и буџетска средства.

Програм је резултат мултисекторског рада па ће Министарство здравља спроводити активности у сарадњи са Институтом за јавно здравље, Институтом за лијекове и медицинска средства, Фондом за здравствено осигурање, надлежним министарствима, Ветеринарском управом, Медицинским факултетом, здравственим установама, коморама, Управом за безбједност хране, ветерину и фитосанитарне послове, Биотехничким факултетом, Удружењем ветеринара Црне Горе, Приватним ветеринарским амбулантама, Ветеринарском комором.

За усвајање овог акционог плана није предвиђено доношење подзаконских аката из којих би могле проистећи финансијске обавезе.

Имплементацијом акционог плана неће се остварити приходи за буџет Црне Горе.

За обрачун финансијских издатака/прихода коришћена је методологија претходне Стратегије за контролу резистенције бактерија на антибиотике, методе процјене као и искуства земаља региона који имају овакав Акциони план, па су носиоци активности, сходно претходном искуству и планираним пројектима, направили пресјек потребних средстава која су неопходна за реализација активности предвиђених овим програмом. Није било проблема у обрачуну финансијских издатака /прихода нити су постојале сугестије Министарства финансија на иницијативу за доношење предлога акционог плана.

6. Консултације заинтересованих страна

- Назначити да ли је коришћена екстерна експертиза и ако да, како;
- Назначити које су групе заинтересованих страна консултоване, у којој фази РИА процеса и како (јавне или циљане консултације);
- Назначити главне резултате консултације, и који су предлози и сугестије заинтересованих страна прихваћени односно нијесу прихваћени, Образложити

У припреми Предлога акционог плана није коришћена екстерна експертиза, тј документ је сачинила образована Радна група – коју су чинили представници Министарства здравља, ИЈЗЦГ, Фонда за здравствено осигурање, Ветеринарске управе, Клиничког центра Црне Горе, домова здравља и болнице. Већина активности из претходног документа била је нереализована због утицаја епидемије корона вируса Covid – 19 у Црној Гори, која је утицала да већина активности ни током 2021. године није реализована, па је сходно томе, било је потребно пренијети неке нереализоване активности у наредну годину, са прецизирањем, рока за реализацију.

Заинтересоване стране су једногласно усвојиле предлоге и сугестије да се одређене нереализоване активности пренесу за наредну годину. Тако су све претходно планиране активности на тему едукације: „Програм едукације за основне и средње школе о штетности употребе и прекомјерне употребе антибиотика без препорука доктора; Радионица на тему: „Ревизија праксе прописивања антибиотика за акутне респираторне инфекције на секундарном и терцијарном нивоу“; Радионица на тему: „Ревизија праксе прописивања антибиотика за акутне респираторне инфекције код деце на примарном нивоу здравствене заштите; Радионица на тему: „Ревизија праксе прописивања антибиотика за акутне респираторне инфекције код одраслих на примарном нивоу здравствене заштите; Едукација на тему ризика од појаве антибиотика у храни; Едукација држаоца животиња о правилној употреби антибиотика; Едукација у оквиру Ветеринарских дана и промоција рационалне употребе антибиотика у ветерини; - у новем акционом плану ревидиране у активности: 2.3. Увођење у додипломске и последипломске наставне курикулуме на медицинским, стоматолошким и фармацеутским школама и факултетима посебних модула о рационалној употреби антибиотика; 2.4. Едукација здравствених радника на свим нивоима здравствене заштите о рационалној примјени антибиотика; 2.5. Едукација опште популације о рационалној употреби антибиотика и посљедицама њихове нерационалне употребе; 3.1. Едукација ветеринара, власника и држалаца животиња о рационалној употреби антибиотика у ветеринарској медицини. Претходним акционим плановима планирано је ревидирање неколико постојећих смјерница, али су за њих биле формиране радне групе и током цијелог трајања документа исте нису ревидиране и то: Израда смјерница за рационалну употребу антибиотика за респираторне инфекције код дјецe; Израда смјерница за рационалну употребу антибиотика у неонаталној сепси; Израда смјерница за рационалну употребу антибиотика за уринарне инфекције код дјецe; Израда смјерница за рационалну употребу антибиотика за инфекције коже и меких ткива код дјецe; Израда смјерница за рационалну употребу антибиотика за инфекције дигестивног тракта у дјецe. Новим документом ове активности су преформулисане и измијењене у активност 2.1. Израда смерница за лијечење инфекција у болницама и иновирање постојећих.

7: Мониторинг и евалуација

- Које су потенцијалне препреке за имплементацију прописа?
- Које ће мјере бити предузете током примјене прописа да би се испунили циљеви?
- Који су главни индикатори према којима ће се мјерити испуњење циљева?
- Ко ће бити задужен за спровођење мониторинга и евалуације примјене прописа?

Главни индикатори према којима ће се мјерити испуњење циљева су: Унапријеђен информациони систем у здравству за праћење потрошње антибиотика; унапријеђени годишњи извјештаји о потрошњи антибиотика и о резистенцији бактерија на антибиотике; проценат потрошње антибиотика у хуманој медицини; проценат потрошње антибиотика у ветеринарској медицини; унапријеђено правилно одлагање антибиотика у здравственим установама.

Имплементација овог програма и постигнути утицај унапређења стања антимикробне резистенције биће ефикаснији уколико се успоставе и спроведу адекватни механизми мониторинга и евалуације. Стога ће мониторинг и евалуацију реализације активности предметног Програма и Акционог плана за његову реализацију вршити НИКРА коју је формирало Министарство здравља Црне Горе. Извјештавање ће се вршити на годишњем нивоу, након завршеног периода спровођења акционог плана Програма. Поред редовног извјештаја о спровођењу активности предвиђених акционим планом, на крају истека периода важења Програма приступиће се изради завршног извјештаја који ће дати преглед свих спроведених активности за цјелокупан период важења документа. Комисија – НИКРА има задатак да прикупи податке о реализацији и утрошеним средствима од носиоца активности на годишњем нивоу и исто тако годишње извјештава Министарство здравља о спроведеним активностима како би ти подаци послужили за израду годишњег извјештаја Министарства здравља, који ће се достављати Влади Црне Горе, а и како би се на вријеме указало на могуће проблеме у спровођењу и како би се на њих реаговало.

У дијелу активности у Акционом плану није предвиђена евалуација Програма, али се предлаже да Комисија и носиоци активности уложе напоре да ex post евалуацију овог програма уврсте као неку од будућих активности пројеката које ће спроводити и кроз комуникацију са донаторима. Предлаже се израда ex-post евалуације која може бити рађена комбинованом методом.

Подгорица

12.05.2022. godine

МИНИСТАР

Драгослав Шћекић

